

Ασκήσεις για την Παλαιολιθική Εποχή

Μεταφρασμένο από τον Κωνσταντίνο Μιχαλοδημητράκη

Της Petra Breuer-Küppers

Τόξα και βέλη

Η πρώτη μας ερώτηση στα παιδιά ήταν «Τί έτρωγαν οι άνθρωποι κατά την Παλαιολιθική Εποχή;». Τα παιδιά σκέφτηκαν την συλλογή καρπών και μούρων διαφόρων ειδών. Όμως, οι άνθρωποι θα ήθελαν να τρώνε και κρέας, οπότε ρωτήσαμε τα παιδιά που θα μπορούσαν να το είχαν βρει. Τα παιδιά συνειδητοποίησαν ότι οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής θα έπρεπε να κυνηγούν ζώα. Αλλά χωρίς όπλα πώς το έκαναν; Μία απάντηση ήταν με τόξα και βέλη.

Η επόμενη ερώτηση ήταν «Πώς μπορούμε να φτιάξουμε τόξα και βέλη μόνοι μας;». Τι υλικά χρειαζόμαστε και που μπορούμε να τα βρούμε; Τα παιδιά συνειδητοποίησαν ότι θα χρειαζόταν ξύλινες βέργες (λεπτά ίσια κλαδιά), χορδή και μαχαίρια.

Για να βρούμε τις κατάλληλες βέργες, έπρεπε να δοκιμάσουμε τα υλικά. Μία μικρή ομάδα παιδιών σκέφτηκε ποια φυσικά χαρακτηριστικά έπρεπε να έχουν οι βέργες και έκαναν μία λίστα: μήκος, ξηρότητα, ευλυγισία και πάχος. Μετά δοκίμασαν την καταλληλότητα των βεργών και τα έδωσαν στους κυνηγούς για να φτιάξουν τόξα.

Το επόμενο βήμα ήταν η κατασκευή των τόξων και βελών. Κάθε παιδί μπορούσε να φτιάξει το δικό του τόξο (ή τόξα) και βέλη.

Μετά από αυτό, τα παιδιά έλαβαν υπόψη αρκετές ιδέες για να κάνουν τα βέλη να πετούν καλά:

- Να φτιάξουν βέλη διαφορετικού μήκους
- Να φτιάξουν βέλη διαφορετικού πάχους
- Να τοποθετήσουν φτερά στο πίσω άκρο του βέλους
- Να εκτοξεύουν τα βέλη ψηλά στον αέρα ή κατευθείαν προς τον στόχο

Μετά κάναμε μία δοκιμαστική ρίψη για να δοκιμάσουμε τις ιδέες και βραβεύσαμε την πιο μακρινή βολή.

Για να συγκρίνουμε πόσο μακριά ταξίδεψε το κάθε βέλος, τα παιδιά χρησιμοποίησαν αρχικά τα πόδια τους, μετρώντας την απόσταση με βηματισμό. Όμως σύντομα συνειδητοποίησαν ότι αυτή η μέθοδος δεν ήταν πολύ ακριβής. Μετά από μερική σκέψη, τους ήρθε η ιδέα να φτιάξουν μία ταινία μέτρησης βασισμένη στο μήκος του ποδιού ενός παιδιού.

Συλλέγοντας ξύλα για το άναμμα φωτιάς

Ένα άλλο θέμα που σκεφτήκαμε ήταν «Πού ζούσαν οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής;». Σε σπίτια, σε σκηνές, σε σπηλιές; Τα παιδιά μπορούσαν να κατασκευάσουν σπηλιές από πεπιεσμένο χαρτόνι ή γύψο, ή ακόμα και ένα ολόκληρο τοπίο.

Μετά αναλογιστήκαμε τί θα χρειαζόταν οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής στις σπηλιές τους: μία φωτιά για να ζεσταίνονται και να μαγειρεύουν σούπα ή να ψήσουν το κρέας που είχαν πάρει από το κυνήγι. Επομένως πώς μπορούμε να ανάψουμε φωτιά και ποιο είναι το καλύτερο υλικό; Που μπορούμε να βρούμε το κατάλληλο υλικό;

Υποστηρικτικό υλικό για το:

Breuer-Küppers P (2012) Επιστήμη στο ύπαιθρο: αναβιώνοντας την Παλαιολιθική Εποχή για μαθητές του δημοτικού. *Science in School* 25.

www.scienceinschool.org/2012/issue25/stoneage/greek

Αρχικά τα παιδιά σκέφτηκαν τι μπορούσε να καεί καλά. Μετά πήγαν με έναν από τους ενήλικους στο κοντινό δάσος και μάζεψαν πολλά υλικά που είχαν σκεφτεί, π.χ. χόρτα, άχυρο, φρέσκα φύλλα, κλωνάρια και κλαδιά. Μετά ταξινομήσαμε και ονομάσαμε τους διαφορετικούς τύπους υλικών.

Κατόπιν, τα παιδιά συζήτησαν τα κριτήρια για το τι κάνει μία φωτιά καλή. Το υλικό πιάνει εύκολα φωτιά; Παράγει καλή φλόγα ή μόνο πυράκτωση; Παράγει πολύ καπνό;

Τέλος, ανάψαμε μία φωτιά χρησιμοποιώντας τα υλικά που καιγόταν καλύτερα: ξερά κλωνάρια και κλαδιά. Εάν χρειαστεί, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε προσάναμμα για να ξεκινήσει πιο εύκολα η φωτιά.

Καθιερώσαμε μερικούς κανόνες ασφαλείας για τους μαθητές:

- Δεν επιτρεπόταν να δουλεύουν ή να παίζουν τα παιδιά με την φωτιά χωρίς την επίβλεψη από ενήλικο.
- Χρησιμοποιώντας μικρά κλωνάρια, φτιάξαμε έναν κύκλο γύρω από την φωτιά – δεν επιτρεπόταν να μπουν τα παιδιά μέσα στον κύκλο.
- Δεν επιτρεπόταν σε κανένα παιδί να πάρει ένα αναμμένο ξύλο από την φωτιά.
- Όταν φεύγαμε από το λιβάδι στο τέλος της ημέρας, έπρεπε να είχε σβήσει η φωτιά.

Κατασκευάζοντας ένα αποχωρητήριο

Οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής χρειαζόταν επίσης να πάνε στην τουαλέτα. Που πήγαιναν;

Ρωτήσαμε τα παιδιά να αναλογιστούν τι μπορεί να χρειαστούν για να κατασκευάσουν ένα πρωτόγονο αποχωρητήριο. Τα παιδιά το σκέφτηκαν και έκαναν προτάσεις: μία τρύπα στο έδαφος και ένα παραπέτασμα για να δημιουργεί προσωπικό χώρο. Αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν κλαδιά και μικρές βέργες για να φτιάξουν το παραπέτασμα.

Μία ομάδα μαθητών συνέλεξε ξύλινες βέργες για να κατασκευάσει ένα παραπέτασμα. Άλλα παιδιά έσκαψαν μία τρύπα στο έδαφος. Χρησιμοποιήσαμε ένα φτυάρι αλλά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε πέτρες ή τα ίδια σας τα χέρια, αν και θα ήταν πιο δύσκολο και αργό.

Μετά, τα παιδιά χρησιμοποίησαν την μέθοδο δοκιμασίας και σφάλματος για να βρουν μία καλή μέθοδο κατασκευής ενός παραπετάσματος. Στην συνέχεια κάναμε μία πιο συστηματική και σχεδιασμένη προσέγγιση: πρώτα φτιάχνεται ένας πρόχειρος φράκτης με μεγάλες βέργες, μετά υποστυλώνεται με άλλες βέργες και τελικά γεμίζονται τα κενά με φύλλα και βρύα.

Φυσικά, υπάρχουν εναλλακτικές – για παράδειγμα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μουσαμά ως παραπέτασμα. Μία χρονιά, αφού κατασκευάσαμε το αποχωρητήριο, χρησιμοποιήσαμε ένα μεγάλο κλαδί έτσι ώστε τα παιδιά να μπορούν να καθίσουν όπως σε μία λεκάνη τουαλέτας. Ή μπορείτε να πάρετε μία φορητή τουαλέτα.

Είπαμε σε όλους τους μαθητές μας να πηγαίνουν κάθε μέρα στην τουαλέτα του σχολείου προτού φύγουμε για το λιβάδι. Κατά την διάρκεια της ημέρας, δεν επιτρεπόταν σε κανένα παιδί να πάει στο αποχωρητήριο χωρίς να ρωτήσει πρώτα ένα δάσκαλο. Τέλος, θέσαμε το ερώτημα πώς να φαίνεται ότι το αποχωρητήριο είναι κατελημμένο. Οι μαθητές αποφάσισαν να χρησιμοποιούν ως ένδειξη ένα κλωνάρι με ένα κομμάτι δέρματος, τοποθετώντας το σε κοινή θέα όταν κάποιος χρησιμοποιούσε το αποχωρητήριο.

Υποστηρικτικό υλικό για το:

Breuer-Küppers P (2012) Επιστήμη στο ύπαιθρο: αναβιώνοντας την Παλαιολιθική Εποχή για μαθητές του δημοτικού. *Science in School* 25.
www.scienceinschool.org/2012/issue25/stoneage/greek

Μαγειρεύοντας σούπα

Τι έτρωγαν οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής; Ποια φυτά ήταν διαθέσιμα; Τα παιδιά βρήκαν τις πληροφορίες πριν φύγουμε για το λιβάδι, ψάχνοντας σε βιβλία και το διαδίκτυο. Κατέληξαν στο ότι οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής μπορεί να έφτιαχναν μία σούπα λαχανικών.

Ποιο λαχανικό θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε σήμερα για να κάνουμε μία τέτοια σούπα; Κατά την διάρκεια ενός περίπατου της προηγούμενης μέρας, είχαμε δει πολλά χωράφια οπότε μπορούσαμε να συζητήσουμε για τα πιθανά συστατικά για μία νόστιμη σούπα.

Ο αγρότης μας είχε δώσει άδεια να πάρουμε μερικές πατάτες και άλλα λαχανικά από τα χωράφια του, οπότε μια μικρή ομάδα παιδιών πήγε και μάζεψε μερικά. Μερικά παιδιά είπαν ότι οι γονείς τους παίρνουν λαχανικά από τα χωράφια χωρίς να ρωτήσουν, οπότε μπορέσαμε να συζητήσουμε για την ιδιοκτησία και την κλοπή. Σκεφτήκαμε για την ιδιοκτησία κατά την Παλαιολιθική Εποχή – ήταν η κατάσταση διαφορετική από ότι σήμερα;

Στη συνέχεια, δείξαμε τα συλλεγμένα λαχανικά στα παιδιά και τα ονοματίσαμε. Βάλαμε ένα δείγμα από κάθε φυτό (πατάτες, κρεμμύδια, καρότα, σέλινο, πράσα, φασόλια και κουνουπίδια) πάνω σε ένα δίσκο και τα παιδιά τους έβαλλαν ετικέτες. Αυτό δημιούργησε μέρος της έκθεσης για τους γονείς.

Μετά, τα παιδιά έπλυναν τα υπόλοιπα λαχανικά και τα έκοψαν σε μικρά κομμάτια χρησιμοποιώντας, μικρές, κοφτερές πέτρες. Αυτό ήταν δύσκολο και έδωσε στα παιδιά μία ιδέα του πόσο σκληρή ήταν η ζωή κατά την Παλαιολιθική Εποχή. Στη συνέχεια δοκίμασαν να κόψουν τα λαχανικά με μαχαίρια και παρατήρησαν την διαφορά.

Το επόμενο βήμα ήταν το μαγείρεμα της σούπας. Μία ομάδα παιδιών άναψε μία φωτιά, πάνω από την οποία βάλαμε μία μεγάλη κατσαρόλα με νερό και τα λαχανικά και αφήσαμε την σούπα να βράσει σιγά. Μετά φάγαμε την σούπα όλοι μαζί γύρω από την φωτιά.

Όσο έβραζε η σούπα, παίζαμε παιχνίδια λέξεων χρησιμοποιώντας ονόματα λαχανικών. Επίσης παίζαμε ένα παιχνίδι στο οποίο τα παιδιά έπρεπε με δεμένα τα μάτια να μαντέψουν ποιο είναι το κάθε λαχανικό με βάση την αφή ή την όσφρηση.

Φτιάχνοντας ψωμί

Κατά την Παλαιολιθική Εποχή δεν υπήρχε γεωργία οπότε οι άνθρωποι έπρεπε να τρώνε ό,τι μπορούσαν να βρουν. Ίσως να μάζευαν σπόρους χόρτων; Το σιτάρι είναι ένα είδος χόρτου, οπότε αφήσαμε τα παιδιά να δοκιμάσουν ωμούς σπόρους σιταριού. Ήταν σκληροί και άνοστοι.

Ένας τρόπος για να γίνουν οι σπόροι σιταριού πιο εύγεστοι θα ήταν να μαγειρευτούν σε νερό για να δημιουργηθεί ένα είδος χυλού. Μία άλλη λύση που σκέφτηκαν τα παιδιά ήταν να φτιάξουν ψωμί. Αλλά πώς μπορούμε να φτιάξουμε αλεύρι; Τα παιδιά πρότειναν να τρίψουμε τους σπόρους του σιταριού ανάμεσα σε δύο πέτρες.

Πήραμε δύο κομμάτια μάρμαρο (ένα μεγάλο πάνω στο οποίο θα τοποθετούσαν οι σπόροι σιταριού και ένα μικρό για να το κρατούν τα παιδιά), γιατί δεν προκαλεί πολλή σκόνη από πέτρα. Μετά, τα παιδιά άλεσαν το σιτάρι. Ήταν αργή διαδικασία και απαιτούσε υπομονή, οπότε τα παιδιά εναλλάσσονταν.

Τα παιδιά μπορούσαν να δουν ότι δεν υπήρχε καθόλου σκόνη από πέτρα στο αλεύρι. Χρησιμοποιήσαμε αυτή την ευκαιρία για να μιλήσουμε για τα δόντια: εάν ήταν αυτός ο τρόπος με τον οποίο έφτιαχναν αλεύρι οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής, η σκόνη από πέτρα θα έφθειρε τα δόντια τους. Σε αυτό το σημείο μπορείτε να συζητήσετε για την υγεία και τις ασθένειες στην Παλαιολιθική Εποχή.

Υποστηρικτικό υλικό για το:

Breuer-Küppers P (2012) Επιστήμη στο ύπαιθρο: αναβιώνοντας την Παλαιολιθική Εποχή για μαθητές του δημοτικού. *Science in School* 25.
www.scienceinschool.org/2012/issue25/stoneage/greek

Για να επισπεύσουμε την διαδικασία, φέραμε μαζί μας μία σακούλα αλεύρι ολικής άλεσης, το οποίο είχαμε αλέσει στο σχολείο (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για αυτή την δουλειά έναν μύλο για καφέ. Μετά φτιάξαμε ζυμάρι χρησιμοποιώντας αλεύρι, νερό, ζύμη, λίγο αλάτι και λίγη ζάχαρη και μετά τοποθετήσαμε το ζυμάρι σε ένα ηλιόλουστο σημείο. Οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής δεν χρησιμοποιούσαν ζύμη, αλλά παράγει καλύτερο ψωμί, οπότε συζητήσαμε για την δράση της ζύμης. Για να την δείξετε, μπορείτε να βάλετε ζύμη, μια μικρή ποσότητα ζάχαρης και λίγο ζεστό νερό σε ένα μπουκάλι και να τοποθετήσετε ένα μπαλόνι στο στόμιο. Μετά από λίγο, το μπαλόνι θα φουσκώνει καθώς η ζύμη μεταβολίζει την ζάχαρη.

Το επόμενο θέμα που αντιμετώπισαν τα παιδιά ήταν πώς να ψήσουν το ψωμί. Μερικά από αυτά ήθελαν να ψήσουν το ψωμί πάνω σε καυτές πέτρες· το δοκιμάσαμε και κάναμε μικρά επίπεδα ινδικά ψωμάκια (charattis). Μία άλλη ομάδα παιδιών ήθελε να βάλει το ζυμάρι σε βέργες και να το κρατήσει πάνω από την φωτιά. Δοκιμάσαμε και αυτή την εκδοχή και την βρήκαμε καλύτερη – αν και έπρεπε να αφαιρέσουμε πρώτα τον φλοιό από τις βέργες με ένα μαχαίρι.

Επιτράπηκε σε κάθε παιδί να ψήσει το δικό του ψωμί και να το φάει. Σχεδόν όλα τα παιδιά το βρήκαν πολύ καλό και νόστιμο.

Όταν δουλεύαμε με την φωτιά, οι κανόνες ήταν:

- Τα παιδιά έπρεπε να επιβλέπονται συνεχώς από έναν ενήλικο.
- Σε κάθε παιδί επιτρεπόταν μόνο μία βέργα την φορά.
- Χρησιμοποιώντας μικρά κλωνάρια, φτιάξαμε έναν κύκλο γύρω από την φωτιά και δεν επιτρεπόταν να μπουν τα παιδιά μέσα στον κύκλο.
- Μόλις είχαν ψήσει το δικό τους ψωμί, τα παιδιά έπρεπε να κάνουν χώρο στα άλλα παιδιά για να ψήσουν τα δικά τους.
- Αφού είχαν χρησιμοποιηθεί, οι βέργες στοιβαζόταν σε ένα σωρό που θα καιγόταν αργότερα.

Φτιάχνοντας μία σαλάτα

Η εύρεση, προετοιμασία και βρώση της τροφής ήταν σημαντικές κατά την Παλαιολιθική Εποχή. Τι άλλο θα μπορούσαν να τρώνε οι άνθρωποι; Τι λέτε για σαλάτα;

Πολύ λίγα από τα παιδιά ήξεραν οποιοδήποτε συστατικό σαλάτας εκτός από το μαρούλι, τις ντομάτες και τα αγγούρια, οπότε τους δείξαμε φωτογραφίες από διαφορετικά εδώδιμα βότανα (π.χ. μαργαρίτες, πικραλίδες, μελισσόχορτο, λάπαθο και κρεμμύδια). Τους εξηγήσαμε ότι μπορεί κάποιος να μαζέψει και άλλα βότανα που μεγαλώνουν στην περιοχή εάν είναι σίγουρος ότι είναι εδώδιμα.

Στη συνέχεια, ονοματίσαμε τα βότανα που ήταν λιγότερο γνωστά στα παιδιά και μετά δύο μικρές ομάδες παιδιών πήγαν να μαζέψουν αυτά τα φυτά – υπό την επίβλεψη ενηλίκων. Για να τους βοηθήσουμε να αναγνωρίσουν τα φυτά, τους επιτρέψαμε να πάρουν μαζί τους τις φωτογραφίες.

Μετά από αυτό, ταξινομήσαμε τα βότανα που είχαν μαζέψει τα παιδιά. Για την έκθεση, τοποθετήσαμε ένα δείγμα από κάθε βότανο σε ένα δίσκο και τα παιδιά τους έβαλαν ετικέτες.

Επιτράπηκε στα παιδιά να μυρίσουν και να γευτούν κάθε βότανο, αφού μου τα είχαν δείξει για να ελέγξω ότι ήταν εδώδιμα. Επίσης συζητήσαμε για τα δηλητηριώδη φυτά στο περιβάλλον μας.

Στη συνέχεια τα εδώδιμα βότανα χρησιμοποιήθηκαν για να γίνει μία σαλάτα μαζί με μαρούλι που είχαμε αγοράσει. (Τα παιδιά ήταν πιο πρόθυμα να φάνε μία σαλάτα όταν γνώριζαν τουλάχιστον ένα

Υποστηρικτικό υλικό για το:

Breuer-Küppers P (2012) Επιστήμη στο ύπαιθρο: αναβιώνοντας την Παλαιολιθική Εποχή για μαθητές του δημοτικού. *Science in School* 25.
www.scienceinschool.org/2012/issue25/stoneage/greek

από τα συστατικά της). Για σως χρησιμοποιήσαμε χειροποίητο καρυδέλαιο (φτιαγμένο πιέζοντας καρύδια μέσα από μία πρέσα σκόρδου), ξίδι, αλάτι και πιπέρι.

Μετά φάγαμε όλοι μαζί την σαλάτα και παίξαμε παιχνίδια λέξεων με ονόματα βοτάνων, όπως είχαμε κάνει με ονόματα λαχανικών.

Φτιάχνοντας τσάι

Τι έπιναν οι άνθρωποι της Παλαιολιθικής Εποχής; Θα έπιναν κυρίως νερό, αλλά μπορεί να έφτιαχναν τσάι από βότανα, για παράδειγμα όταν ήταν άρρωστοι.

Τι χρειαζόμαστε για να φτιάξουμε τσάι από βότανα; Ανοίξαμε φακελάκια με διαφορετικούς τύπους τσαγιού για να δούμε τί είχαν μέσα και τα παιδιά μπορούσαν να δουν ότι υπήρχαν κομμάτια φυτών. Ποια είδη βοτάνων είναι κατάλληλα για να φτιάξεις τσάι; Τα παιδιά αποφάσισαν ότι έπρεπε να μυρίζουν ωραία και να μην είναι δηλητηριώδη.

Στη συνέχεια, τους δείξαμε φωτογραφίες από διάφορα βότανα (μέντα, χαμομήλι και μελισσόχορτο). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και άλλα βότανα εφόσον μεγαλώνουν στην περιοχή και είστε σίγουροι ότι είναι κατάλληλα για να φτιάξεις τσάι.

Προσδιορίσαμε τα βότανα, τα οποία επίσης δεν ήταν γνώριμα στα παιδιά και μία ομάδα παιδιών πήγε να τα μαζέψει, υπό την επίβλεψη ενηλίκων. Για να βοηθήσουμε τους μαθητές να αναγνωρίσουν τα φυτά, τους επιτράπηκε να πάρουν μαζί τους τις φωτογραφίες.

Πάλι, ταξινομήσαμε τα βότανα που μαζέψαν τα παιδιά και, για την έκθεσή μας, βάλαμε από ένα δείγμα για το καθένα σε ένα δίσκο και τα παιδιά τους έβαλαν ετικέτες. Όπως προηγουμένως, τα παιδιά μύρισαν και γεύτηκαν κάθε βότανο, αφού πρώτα είχαν επιβεβαιώσει με εμένα ότι ήταν εδώδιμα.

Μετά, βράσαμε νερό σε μία παλιά κατσαρόλα πάνω από την ανοιχτή φωτιά μας, βάλαμε ένα είδος βοτάνου την φορά και φτιάξαμε διαφορετικά είδη τσαγιού. Όσο έβραζε το νερό, παίξαμε πάλι παιχνίδια λέξεων με ονόματα βοτάνων.

Τέλος, τα παιδιά δοκίμασαν τα διαφορετικά τσάγια και τα κατέταξαν σε σειρά προτίμησης. Τα περισσότερα προτίμησαν το τσάι από χαμομήλι.

Θα ήταν δυνατόν να φτιάξετε τσάι με κρύο νερό αν και θα είναι πολύ πιο αργό. Μπορείτε επίσης να γλυκάνετε το τσάι με ζάχαρη, αλλά δεν θεωρήσαμε ότι ήταν απαραίτητο.

Άλλες ιδέες

Εκτός από αυτά τα θέματα, κάναμε πολλές άλλες ασκήσεις στο λιβάδι, συμπεριλαμβάνοντας:

- Φτιάξαμε ρούχα (από ύφασμα, γιατί δεν είχαμε αρκετό δέρμα)
- Φτιάξαμε δερμάτινα σακίδια
- Φτιάξαμε κοσμήματα χρησιμοποιώντας μικρές πέτρες, δερμάτινα κορδόνια, μικρά κλαδιά, κουκουνάρες, κτλ.
- Ζωγραφίσαμε με μπογιές που προερχόταν από το χώμα
- Παίξαμε παιχνίδια με μικρές πέτρες και ίσια κλαδιά (τα παιδιά σκέφτηκαν τους κανόνες μόνα τους)
- Παίξαμε μουσική με χειροποίητα (κρουστά) μουσικά όργανα
- Τραγουδήσαμε τραγούδια για την Παλαιολιθική Εποχή.

Υποστηρικτικό υλικό για το:

Breuer-Küppers P (2012) Επιστήμη στο ύπαιθρο: αναβιώνοντας την Παλαιολιθική Εποχή για μαθητές του δημοτικού. *Science in School* 25.
www.scienceinschool.org/2012/issue25/stoneage/greek